

14.4x31.58	1	עמוד 30	העיר כל העיר - שבועון ירושלים	11/2019	70591387-0
------------	---	---------	-------------------------------	---------	------------

מכללת הדסה - 82040

מחקר במכללת הדסה: עד כמה יכול האינטרנט לחולל שינוי חברתי?

מחקר חדש של ד"ר כרמית ויסליץ מהחוג לפוליטיקה ותקשורת במכללת האקדמית הדסה מפריך כמה מיתוסים אודות המעמד והכוח של האינטרנט

בנוסף לכך, הקלות שבה ניתן לפרסם מידע שקרי שלא ניתן לדעת מה המקור שלו, ועד כמה הוא אמין מגבירה את חוסר האמון של ציבור הגולשים באמיתות התכנים.

לדברי ויסליץ, הרשת הישראלית רוויה בשיח מתלהם שמייצר דה-לגיטימציה לכל מי שמשמיע קול אחר. כל אלה – מקשים מאוד על פעילות ברשת של חלק מהארגונים, בעיקר של אלה שפועלים להגנה על זכויות אדם, ועל יצירת שיח דמוקרטי מקבל שמ"כיל גם קולות אחרים. "כל אחד מקבל היום מידע שמותאם לו אישית", היא אומרת, "אז הסיכוי של האינטרנט להיות מדורת השבט, שכולנו נתקבץ בכיכר העיר, כבר לא ממש קיים. באינטרנט כיום יש הרבה כיכרות עיר ואנחנו מפוזרים ונחשפים למידעים שונים. זה משאיר אותנו בסביבה שדומה לנו, ואני חנו לא באמת נחשפים באופן מקרי ל"אחר". עם העבודה של התאגידים על מידע מותאם אישית אנו לא באמת מכירים את ה"אחר" ולא נחשפים לתפיסות מנוגדות לנו. הרבר מגביר את הניכור והסגרגציה בין אנשים, וזה דבר לא רצוי בדמוקרטיה".

מהמחקר שעשתה ויסליץ עולה כי בסור פו של דבר תפישת החשיבות של תקשורת מרכזית "מסורתית" כמו טלוויזיה, רדיו ועיי תונות נשמרת גם בעידן האינטרנט למרות שמציע שפע של במוות תקשורתיות אלטי רנטיביות. הרצון להגיע לתקשורת מרכזית עדיין קיים גם כיום ומרבית המשאבים התקי שורתיים עדיין מופנים לאפיק זה. "מחקרים מראים שבסוף מה שמוביל לחשיפה הרחבה זו התקשורת המסורתית, שמסקרת תכנים שעולים בפייסבוק או בטוויטר", אומרת ויס"ליץ, "בסופו של דבר האנשים שמתאגדים סביב מטרה זקוקים עדיין לפוש או לחשיי פה של התקשורת המסורתית כדי שהדברים יזוו, עם כל היתרונות של האינטרנט. האיני טרנט הוא כלי נוסף ומשלים, אבל הוא לא הכלי היחיד, לא כדי לייצר פעילות תקשורית, ולא כדי לייצר מחאות".

מחקר חדש של ד"ר כרמית ויס"ליץ, מהחוג לפוליטיקה ותקשורת במכללת האקדמית הדסה שיי צא השנה ומתפרסם בספרה, "Internet Democracy and Social Change: The Case of Israel", מספר את סיפורי של אקטיביסטים בישראל ומפריך כמה מיתוסים ביחס למעמדו ולתפישת כוחו של האינטרנט לחולל שינוי חברתי.

"חוקרים נוטים להלל את האינטרנט, ונוי תנים לו מעמד מיוחד", אומרת ויסליץ, "מצד אחר, יש לו באמת יתרונות בכל הקשור לחברה אזרחית: הוא מסייע לאנשים להשיי מיע את קולם, ומסייע להתאגד למען מטרה משותפת. מצד שני, מכיוון שכולם כבר שם ומכיוון שיש המון שחקנים שמעוניינים למי שוך תשומת לב ציבורית, זה נהיה קשה יותר ויותר לארגונים לשינוי חברתי להתבלט בו". לדבריה, הקושי התגבר עם השנים, בשל המודלים העסקיים של תאגידי הענק כמו פייסבוק וגוגל. "העובדה שיש באינטרנט תאגידיים שעוברים על פי מודל עסקי, גורמת לכך שהיכולת להתבלט תלויה יותר ויותר ביכולת להשקיע כסף", מסבירה ויסליץ, "אני לא מדברת רק על לקנות לייקים, אלא על הצורך להתמקצע בפעילות התקשורתית ברשת. האינטרנט הוא עולם אחר לגמרי, עם חוקי משחק אחרים וצריך להעסיק מקצועי נים שיוצרים לשחק את המשחק, מה שארגוני נים לשינוי חברתי מתקשים לעשות".

בין המסקנות שעולות בספר ניכר כי יש קושי גדול להשפיע על דעת הקהל הישרא"לית בכל הקשור לשיח באינטרנט. "בתאגידיים כמו פייסבוק וטוויטר יש אלגוריתמים שעוברים על ניתוב התכנים לפרופילים מסוימים שמעוניינים בהם, והתוצאה היא שלא כולם רואים את אותם תכנים, פרסוי מיים או אחרים", אומרת ויסליץ, "לא כולם חולקים את אותו המידע. אם מדברים על דמוקרטיה וריבוי דעות – מה שהאינטרנט התיימר לעשות בהתחלה – או יש פה בעיה.

דפנה יעקובוב רנצ'ר
צילומים בנימין
שוויטץ, דורון
שולצינר
בתמונות המכללה
האקדמית הדסה,
ד"ר כרמית ויסליץ